

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

VILNIAUS UNIVERSITETO
EKONOMETRIJOS STUDIJŲ
PROGRAMOS (62401P204, 621G30002)
VERTINIMO IŠVADOS

ASSESSMENT REPORT
of ***ECONOMETRICS*** (62401P204, 621G30002)
STUDY PROGRAMME
at **VILNIUS UNIVERSITY**

Grupės vadovas:
Team leader:

prof. Mifodijus Sapagovas

Grupės nariai:
Team members:

prof. Kęstutis Kubilius

doc. Vytautas Janilionis

dokt. Vilma Nekrašaitė - Liège

Išvados parengtos lietuvių kalba
Report language - Lithuanian

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	<i>Ekonometrija</i>
Valstybinis kodas	62401P204 (621G30002)
Studijų sritis	fiziniai mokslai
Studijų kryptis	Statistika
Studijų programos rūšis	universitetinės studijos
Studijų pakopa	antroji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (1,5)
Studijų programos apimtis kreditais ¹	60
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Statistikos magistras
Studijų programos įregistravimo data	2008-01-15

¹ – vienas kreditas laikomas lygiu 40 studento darbo valandų

INFORMATION ON ASSESSED STUDY PROGRAMME

Name of the study programme	<i>Econometrics</i>
State code	62401P204 (621G30002)
Study area	Physical sciences
Study field	Statistics
Kind of the study programme	University studies
Level of studies	Second
Study mode (length in years)	Full-time (1.5)
Scope of the study programme in national credits	60
Degree and (or) professional qualifications awarded	Master of Statistics
Date of registration of the study programme	2008-01-15

© Studijų kokybės vertinimo centras
Centre for Quality Assessment in Higher Education

Turinys

I. Įžanga	4
II. Programos analizė	4
2.1. Programos tikslai ir studijų siekiniai	4
2.1.1. Programos poreikis, paskirtis ir tikslai	4
2.1.2. Studijų programos siekiniai	5
2.2. Programos sandara	6
2.2.1. Studijų planas	6
2.2.2. Studijų turinys	6
2.3. Personalias	6
2.3.1. Personalo komplektavimas	6
2.3.2. Personalo kompetencija	7
2.4. Materialieji ištekliai	7
2.4.1. Materialioji bazė	7
2.4.2. Metodiniai ištekliai	7
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	8
2.5.1. Studentų atranka	8
2.5.2. Studijų procesas	9
2.5.3. Parama studentams	9
2.5.4. Pasiekimų vertinimas	10
2.5.5. Absolventų įsidarbinimas	11
2.6. Programos vadyba	12
2.6.1. Programos administravimas	12
2.6.2. Vidinis studijų kokybės užtikrinimas	13
III. Rekomendacijos	13
IV. Apibendrinamasis įvertinimas	14
1 priedas. Vilniaus universiteto magistro studijų programos Ekonometrija įvertinimas pagal kriterijus	15

I. ĮŽANGA

Programos vertinimas buvo atliktas vadovaujantis studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. liepos 24 d. Įsakymu Nr. ISAK-1652 „Dėl studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 96-4083) ir studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2009 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 1-94 patvirtintais Vykdomųjų studijų programų vertinimo eigos aprašu ir metodiniais nurodymais (Metodiniais nurodymais).

Ekspertų grupė išnagrinėjo pateiktą programos savianalizės suvestinę ir atliko studijų programos vertinimą. Susipažinusi su aukštosios mokyklos pateikta savianalize, ekspertų grupė parengė pirmines vertinimo išvadas ir suderinus su Vilniaus universiteto (VU) Matematikos mokslų fakultetu (MIF) bei Ekonometrinės analizės katedros administracija, nuvyko į Vilniaus universitetą 2010 m. spalio 14 d. Į VU MIF nuvyko visi ekspertų grupės nariai: prof. habil.dr. Mifodijus Sapagovas (grupės vadovas), doc. dr. Vytautas Janilionis, prof. habil. dr. Kęstutis Kubilius, doktorantė Vilma Nekrašaitė-Liegė. Vizito metu ekspertai susitiko su MIF administracija, savianalizės rengimo grupe ir dėstytojais, studentais, studijų programų absolventais ir darbdaviais, susipažino su studentų baigiamaisiais bei kursiniais darbais, apžiūrėjo laboratorijas, auditorijas, biblioteką.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

Studijų programos analizė atlikta pagal šešias sritis (programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai, programos sandara, personalas, materialieji ištekliai, studijų eiga ir jos vertinimas, programos vadyba), kurių kiekviena suskirstyta į posirčius. Analizuojant kiekvieną posritį buvo vertinama pagal kriterijus bei rodiklius, kurie apibrėžti SKVC direktoriaus 2009 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 1-94 patvirtintame dokumente „Vykdomų studijų programų vertinimo eigos aprašas ir metodiniai nurodymai“.

2.1. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai

2.1.1. Programos poreikis, paskirtis ir tikslai

Programos poreikio pagrindumas ir išskirtinumas. Ekonometrijos specialistų poreikis Lietuvoje yra didesnis nei pasiūla. Susitikimuose su ekspertais fakulteto administracijos atstovai, absolventai, darbdaviai teigė, kad specialistų poreikis yra labai didelis. Tokių specialistų pageidauja valstybinės institucijos (Finansų ministerija, Lietuvos bankas, Statistikos departamentas ir t. t.), konsultacinės įmonės ir viešosios įstaigos. Studentų priėmimas rodo, kad Ekonometrijos magistrantūros studijų programa yra paklausi ir tarp studentų. Iš viso per 2008-2009 m. į programai numatytas 44 vietas studijuoti pretendavo 67 kandidatai. Studijų programos kokybę liudija ir tai, kad savianalizei atliktoje studentų apklausoje, į klausimus, ar galėdami iš naujo rinktis vėl studijuotų magistrantūroje, ir ar vėl rinktųsi Ekonometrijos studijų programą, 100% atsakymų buvo teigiami. Ekonometrijos magistrantūros programa yra vienintelė Lietuvoje. Artimiausios analizuojamai programai yra Klaipėdos universitete teikiama Statistikos ir operacijų tyrimo, Vilniaus Gedimino technikos universitete siūloma Taikomosios statistikos bei VU Statistikos programa. Jų tarpe analizuojama programa išsiskiria ne tik specializuotų ekonometrijos dalykų gausa, bet ir Ekonomikos dalykais – vieną iš trijų programos kursų modulių sudaro matematinės ekonomikos dalykai.

Programos paskirties dermė su institucijos, valstybės ir tarptautinėmis direktyvomis. Programos paskirtis atitinka aukštosios mokyklos misiją ir raidos strategiją. Ekonometrijos programos orientacija į tarptautinį studijų kokybės lygį, operatyvus reagavimas į viešojo bei privataus sektorių poreikius bei aukštos kvalifikacijos specialistų, pasižyminčių universaliais gebėjimais, rengimas, tiesiogiai atitinka VU misiją ir prisideda prie sėkmingo raidos strategijos įgyvendinimo.

Programos tikslų pagrįstumas. Programos tikslai aiškiai apibūdina kokias profesinei ar mokslinei veiklai absolventai turėtų būti pasirengę. Yra išskirti du pagrindiniai studijų programos tikslai:

- parengti Lietuvos ūkio poreikius atitinkančius aukštos kvalifikacijos ekonometrijos specialistus, galinčius kompetentingai taikyti tarptautinio lygio ekonomikos-statistikos mokslines žinias, reikalingas institucijoms, verslui ir pramonei didinti tarptautinį konkurencingumą;
- kokybiškai ir kiekybiškai padidinti žmogiškuosius išteklius ekonomikos bei statistikos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros sferoje.

Ekonometrijos magistrantūros studijų programos tikslai yra susiję su bakalauro studijų programos tikslais, tačiau su jais nesutampa ir yra aukštesnio lygio. Pirmasis tikslas yra sietinas su paruošimu ekonometrikų-praktikų, įgyjančių Lietuvos ūkio subjektams reikalingus gebėjimus ir kvalifikacijas savarankiškai tirti sudėtingą verslo aplinką bei analitiškai spręsti nestandartinius empirinius uždavinius. Antrasis – labiau sietinas su ekonometrikų-teoretikų, galinčių plėtoti ekonometrijos teoriją bei atlikti taikomuosius mokslinius darbus, paruošimu tolimesnėms doktorantūros studijoms bei moksliniam darbui Lietuvoje ir užsienio universitetuose. Realizuoti abu skirtingo lygmens tikslus vienoje programoje labai sudėtinga. Esant dideliame konkursui ir stipriems studentams tai gal ir įmanoma, bet patys programos rengėjai savianalizėje rašo „...2010 m. vasario 17 d. EAK posėdyje nutarta: papildomai išskirti teorinę bei praktinę studijų pakraipą, pastarojoje didesnę dėmesį skiriant ugdyti ekonometristo-praktiko kompetencijai aktualius gebėjimus; b) leisti dėstytojams taikyti skirtingus vertinimo kriterijus, atitinkančius studento pasirinktą studijų pakraipą“. Todėl, ateityje reikia galvoti apie programos tikslų koregavimą, nes tikslas formuluojamas ne pakraipoms, bet visai studijų programai.

2.1.2. Studijų programos siekiniai

Studijų siekinių visapusiškumas ir pasiekiamumas. Savianalizėje nurodyti studijų siekiniai apima absolventų veiklai tinkamus svarbiausius gebėjimus ir yra gerai suderinti su programos tikslais. Absolventai sėkmingai baigę studijas bus pasirengę programos tiksluose numatytai veiklai. Pateiktų studijų siekinių lygis atitinka Europos kvalifikacijų sąraše numatytus reikalavimus.

Studijų siekinių dermė. Studijų siekiniai programos lygmenyje dera tarpusavyje, nesidubliuoja, sudaro būtinų įgyti gebėjimų visumą. Sanduose silpnai atskleidžiami dalyko lygmens siekiniai. Savianalizės ataskaitoje programos lygmens siekiniai nepakankamai atskleidžiami dalyko lygmens siekiniais.

Studijų siekinių atnaujinamumas. Studijų siekiniai vertinami darbo rinkos ir visuomenės poreikių atžvilgiu. Detali siekinių analizė ir atnaujinimas dar neatlikti, nes 2010 m. sausio mėn. išleista pirmoji programos magistrų laida. Socialiniai dalininkai dalyvauja svarstant studijų siekinius.

2.2. Programos sandara

2.2.1. Studijų planas

Studijų apimtys tinkamumas. Studijų programos struktūra ir apimtis atitinka Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 3 d. įsakymu Nr.V-826 patvirtintame „Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų apraše“ bei Vilniaus universiteto Senato 2006 metų birželio 22 dieną patvirtintame „Vilniaus universiteto studijų programų reglamente“ nustatytus reikalavimus. Programos struktūra ir nurodytas kreditų skaičius yra tinkami studijų rezultatų pasiekimui.

Studijų dalykų nuoseklumas. Studijų dalykai tinkamai išdėstyti semestruose. Visuose dalykuose reikalaujama, kad studentai, prieš pradėdami magistrines studijas būtų išklause tam tikrus bakalauro lygmens matematikos, statistikos ir ekonomikos krypties kursus. Programoje yra penki privalomi atraminiai dalykai, kuriais paremti kiti magistrantūros programos dalykai. Atsižvelgiant į tai, kad programa suteikia statistikos magistro kvalifikaciją, statistikos studijų kryptyje, privalomais yra dar du dalykai (Daugiamatė statistika bei Imčių ir imitaciniai metodai), kurie skirti statistikos žinioms ir gebėjimams ugdyti. Likusieji programos dalykai yra pasirenkamieji priklausomai nuo to kur studentai nori specializuotis: ekonometrijoje, finansų ekonometrijoje ar matematinėje ekonomikoje. Savianalizės metu vykdytoje apklausoje 62% studentų teigė, kad programos struktūra yra visiškai tinkama, likę norėjo daugiau pasirenkamų dalykų. Darbdaviai atvykę į susitikimą su ekspertais teigė, kad norėtų daugiau ekonomikos dalykų, kurie lavintų ekonominę mąstymą. Laisvai pasirenkamų dalykų programoje nėra.

2.2.2. Studijų turinys

Studijų turinio atitiktis teisės aktams. Studijų turinys suderintas su Magistrantūros studijų bendraisiais reikalavimais. Magistrantūros programa skirta gilinti studento kompetencijai, įgytai per pirmosios pakopos studijų programą. Daugiau kaip 40 kreditų sudaro dalykai, kurie turinio požiūriu yra kokybiškai aukštesnio lygmens, nei juos grindžiantys pirmos studijų pakopos dalykai.

Studijų turinio išsamumas ir racionalumas. Ekspertų nuomone dalykų studijų temų suderinamumas su studijų siekiniais yra geras. Dėstomi studijų moduliai (Asimptotinė statistika, Aukšto dažnio duomenų analizė, Imčių ir imitaciniai metodai, Finansų ekonometrija, Šiuolaikinė matematinė ekonomika), kurių temos atskleidžia studijų turinio atitikimą šiuolaikinėms aktualijoms. Studijų siekiniams pasiekti taikomos įvairios užsiėmimų formos (paskaitos, pratybos, seminarai, laboratoriniai darbai) ir metodai (diskusijos, grupinis darbas, atvejo analizė). Prie trūkumų galima priskirti, kad visuose dalykų sanduose sumaišytos užsiėmimų formos su metodais ir nenurodoma kaip metodai pritaikomi prie užsiėmimų formų.

2.3. Personalias

2.3.1. Personalo komplektavimas

Šiuo metu Ekonometrijos studijų programoje dėsto 7 profesoriai, 3 docentai, 3 lektoriai (privalomus dalykus dėsto 4 profesoriai ir 1 docentas). Visų dėstytojų mokslinės veiklos kryptis atitinka dėstomus dalykus.

Nedidelis bendras magistrantų skaičius (iki devyniolikos) užtikrina aktyvų dėstytojų ir studentų kontaktavimą bei aktyvų darbą įvairių formų užsiėmimuose. Pasirinktiniai kursai skaitomi, kai susidaro mažiau 6 kursą klausančių studentų grupei.

25% dėstytojų pagrindinė darbovietė yra ne VU. Siekiant pritraukti aktyvius ekonometrijos srities specialistus, programoje dėsto Matematikos ir informatikos instituto mokslininkai: prof. R. Norvaiša, prof. M. Radavičius ir prof. D. Surgailis.

Dėstymo krūvis tarp programoje dėstančių dėstytojų pasiskirstęs gana tolygiai.

Siekiant atjauninti programoje dėstantį personalą, pasirenkamuosius kursus pradėjo dėstyti du jauni intensyviai ekonometrinius taikymus atliekantys dėstytojai; dr. D. Celov bei dr. V. Zemlys; laboratorinius užsiėmimus programoje veda jaunas ir perspektyvus dr. D. Zuokas. Personalo atjauninimas užtikrina darnų ilgalaikį programos tęstinumą.

2.3.2. Personalo kompetencija

Vertinant dėstytojų pedagoginę patirtį, verta pastebėti, kad pakankamai gerai yra suderintas vyresnių amžiumi ir patirtimi ir jaunesnių dėstytojų santykis. Privalomus dalykus dėstančių dėstytojų pedagoginė patirtis yra tarp 10 ir 40 metų. Per pastaruosius keletą metų dėstytojai yra parengę 4 vadovėlius bei 7 konspektus.

Iš esmės visi dėstytojai yra aktyvūs produktyviai dirbantys mokslininkai. 5 dėstytojai per pastaruosius 5 metus yra išleidę vadovėlius, kiekvienas dėstytojas per penkerius metus yra paskelbęs nuo 3 iki 20 mokslinių straipsnių. Daugelis dėstytojų (apie 85%) per pastaruosius kelis metus yra dalyvavę įgyvendinant bent vieną taikomojo pobūdžio mokslo tiriamąjį projektą. Aktyviausi mokslinės veiklos srityje yra prof. R. Leipus, prof. A. Račkauskas. Prof. D. Surgailis. Doc. V. Kvedaras per pastaruosius 5 metus dalyvavo septyniuose mokslinio taikomojo pobūdžio projektuose. Daugelis dėstytojų publikuoja mokslo darbus kartu su bendraautoriais iš užsienio.

Formaliai dėstytojų profesinis tobulėjimas VU Matematikos ir Informatikos fakultete nėra reglamentuotas. Tačiau tiek fakultete, tiek Ekonominės analizės katedroje, profesiniam tobulėjimui sudarytos gana geros sąlygos. Įgyvendindama įvairius projektus, Ekonometrinės analizės katedra skiria lėšas kvalifikacijos kėlimui. Antai, pagal Struktūrinių fondų remtą projektą „Finansų ir draudimo matematikos bei Ekonometrijos magistrantūrų įsteigimas“ buvo 6 dėstytojų kvalifikacijos kėlimo išvykos (kiekviena 7 dienų trukmės) į užsienio universitetus. Daug trumpalaikių stažuoočių katedros dėstytojams buvo organizuota ir iš kitų projektų lėšų.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad per studentų apklausą visų dėstytojų kvalifikacija buvo 100% įvertinta kaip pakankama.

2.4. Materialieji ištekliai

2.4.1. Materialioji bazė

Ekonometrijos studijų programa vykdoma Matematikos ir informatikos fakulteto patalpose, esančiose dviejose Vilniaus miesto vietose (Naugarduko g. ir Didlaukio g.). Vieną ir tą pačią dieną, užsiėmimai vyksta tik vienoje vietoje, tai pakankamai normali situacija ir studentams problemų nesudaro. Visumoje, fakultete patalpų užimtumas pagrindiniame MIF pastatų komplekse (Naugarduko g.) yra gana didelis, dalis Didlaukio g. patalpų dar remontuojama.

Savarankiškam studijų darbui studentai gali naudotis MIF bibliotekos skaitykla, kurioje yra 90 darbo vietų. Studentams sudaryta galimybė, turint nešiojamus kompiuterius, naudotis bevieliu internetu skaitykloje ir šalia jos. Studentams yra sudarytos galimybės naudotis kompiuterinėmis klasėmis (fakulteto vadovybės duomenimis, bendras kompiuterinių klasių užimtumas yra apie 70%, su aiškiu užimtumo padidėjimu pasiruošimo egzaminams metu).

Ekonometrijos magistrinių studijų programos studentams sudaryta galimybė naudotis specialia programine įranga (turimų licencijų skaičius leidžia visiems magistrantams naudotis šia įranga vienu metu).

2.4.2. Metodiniai ištekliai

Matematikos ir informatikos fakulteto bibliotekos fondą sudaro apie 60 tūstančių vienetų matematikos, statistikos, informatikos, gamtos mokslų, ekonomikos mokslo šakų spaudinių

įvairiomis kalbomis. Dažniausiai naudojamos knygos sudėtos atvirame skaityklos fonde. Neblogai organizuotas bibliotekos fondų papildymas, atsižvelgiant į dėstytojų pageidavimus. Bibliotekos darbuotojų tvirtinimu, fondų plėtimui atsižvelgiama ir į studentų pageidavimus.

Daugumą dėstomo dalyko nurodytų pagrindiniame literatūros sąraše knygų studentai gali gauti MIF bibliotekoje (kai kurių knygų yra tik po 1 egzempliorių). Ekonometrinės analizės katedroje yra ir atskiras už projektų lėšas sudarytas knygų fondas, prieinamas studentams. Visumoje studentų aprūpinimas mokomąja literatūra vertintinas kaip patenkinamas, o lyginant su kitų Lietuvos universitetų artimų programų studijomis, kaip geras.

Beveik visiems programoje dėstomiems privalomiems dalykams yra paruošti dėstytojų konspektai, talpinami dėstytojų individualiuose interneto puslapiuose ar katedros puslapyje. Konspektai studentams laisvai pasiekiami.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

2.5.1. Studentų atranka

Programa pritaikyta baigusiems ekonometrijos bakalauro programą Vilniaus Universiteto Matematikos ir Informatikos fakultete. Tačiau ją taip pat gali rinktis matematikos, ekonomikos, statistikos, fizikos bakalaurai, siekiantys įsisavinti šiuolaikinę ekonometriją ir turintys programos sėkmingam baigimui reikalingą bazinį išsilavinimą.

Reikalaujamas minimalus bazinis matematinis-ekonominis išsilavinimas. Neturintiems pakankamo bazinio išsilavinimo organizuojami papildomi kursai iš finansų teorijos, matematikos, statistikos, ekonometrijos, matematinės ekonomikos. Stojantiems į valstybės finansuojamas ir nefinansuojamas (mokamas) vietas reikalavimai yra vienodi. Specialiųjų reikalavimų nėra.

Būsimeji studentai atrenkami po individualaus pokalbio, kuris atstoja egzaminą. Pokalbio metu studentų atsakymai vertinami, o vėliau jie ranguojami. Apie kvietimą studijuoti pranešama ne vėliau, nei po trijų dienų.

Ši magistratūros studijų programa vykdoma jau trečius metus. 2008 ir 2009 m. priimtųjų į magistrantūrą balus palyginti neįmanoma, nes neaiški balų skaičiavimo sistema. Galima konstatuoti, kad valstybės finansuojamose vietose pakviestųjų 2009 m. studijuoti Ekonometrijos magistrantūros programoje balai lyginant su 2008 m. žymiai padidėjo ir buvo didžiausi tarp visų MIF siūlomų magistro programų.

Siekiant pritraukti gabius studentus į analizuojamą magistrantūros programą, programos vykdytojai populiarina ekonometriją ir susijusią programą: a) organizuodami Ekonometrijos olimpiadą, kurioje potencialūs studentai iš įvairių Lietuvos ir kitų šalių universitetų ne tik gali geriau susipažinti su ekonometrijos aktualumu, bet ir matyti, koks yra dabartinių magistro studijų programos studentų lygis; b) pristatydami programą masinėse potencialių studentų susibūrimo vietose, pvz., mokslo ir studijų dienoje, studentų šventėse ir pan.; c) aktyviai individualiai bendraudami su gabiais bakalauro pakopos studentais, pvz., įtraukdami juos į mokslinį darbą per mokslines praktikas katedroje; d) mokslo populiarinimo leidiniuose informuodami apie katedros atliktus mokslo taikamuosius darbus bei studijų galimybes. Kaip rodo 2009 m. patirtis, kryptinga programos organizavimo ir populiarinimo veikla leido du kartu pagerinti vidutinį stojančiųjų balą.

Magistrantų motyvacija sėkmingai studijuoti papildomai didinama: a) pateikiant pavyzdžius apie programą baigusius magistrus, kurie sėkmingai įsidarbino, pvz., Euromonitor International, b) akcentuojant gerus programos dėstytojų tarptautinius ryšius ir, baigus Ekonometrijos studijų programą, atsirandančias galimybes studijuoti įvairiuose Europos universitetuose; c) įtraukiant geriausius studentus į mokslinį darbą; d) pritraukiant į programą dėstyti dėstytojus iš užsienio.

2.5.2. Studijų procesas

Paskaitos vyksta dviejose Vilniaus miesto vietose, tačiau vieną ir tą pačią dieną paskaitos vyksta tik vienoje jų, o su kiekviena vieta yra patogus susisiekimas.

Savaitinis krūvis studentams yra išdėstytas ganėtinai tolygiai. Tais semestrais, kai magistrantai nerašo baigiamojo darbo, kiekvieną savaitės dieną vyksta nuo keturias iki aštuonias akademines valandas trunkantys užsiėmimai. Apklausa rodo, jog apie 70% studentų tvarkaraštį laiko patogiu studijuoti ir kartu 46% jį laiko nepatogiu dirbti. Kalbant su pirmo kurso magistrantais, dalis jų skundėsi, kad jiems sunku įdėmiai išklausyti 4-6 val. to paties dalyko kursą (nepatogu, kad vieno dalyko paskaitos vyksta tą pačią dieną). Be to, nėra galimybės dar kartą išgirsti tą patį dalyką savaitės eigoje ir geriau jį įsisavinti, nes su tuo dalyku jie susiduria vėl tik po savaitės. Pirmakursiai pastebi, kad jiems trūksta organizuotumo paskaitų procese. Jie norėtų daugiau praktinių užsiėmimų. Pageidautų, kad būtų galimybė pasirinkti matematinį kursą (to norėtų ne MIF baigę studentai). 2008 ir 2009 m. dėstytojai iš užsienio dėstė intensyviuosius kursus.

Visų dalykų atsiskaitymo forma – egzaminas. Pirmą ir antrą studijų semestrą egzaminų tvarkaraštis yra įtemptas ir studentai kiekvieną sesiją laiko penkis egzaminus. Egzaminai sesijų metu išdėstyti maždaug tolygiai.

Apie trisdešimt procentų 2008 m. įstojusių magistrantų nubyrejo: iš 18 įstojusių penki išsibraukė jau per pirmąjį semestrą, o vienas buvo nepažangus. Pagrindinės tokių rezultatų priežastys – labai intensyvios su darbu praktiškai nesuderinamos studijos, griežti reikalavimai bei per maži priimtų į programą studentų konkursiniai balai. Atsižvelgiant į tai, 2009 m. atrankoje buvo ypač akcentuotas poreikis studijų laikotarpiu ir stengtasi tiksliau identifikuoti studentų žinias ir gebėjimus.

Savianalizei atlikta studentų apklausa parodė, kad jau daugiau nei trečdalis iš 2009 m. įstojusiųjų tikslingai pasirinko nedirbti studijų laikotarpiu, net jei prieš stojant į magistrantūrą darbą turėjo. Per pirmąjį semestrą išsibraukė vos vienas studentas. Bendras pirmo semestro pažangumas (egzaminų balų vidurkis), lyginant su 2008 m. įstojusiųjų pirmo semestro balų vidurkiu padidėjo (nuo 7.6 iki 7.8).

Gabiausiai programos studentai yra aktyviai įtraukiami į mokslinių tyrimų veiklą ne tik rašant magistrinius darbus, bet ir kartu su vadovais rašant mokslinius darbus. Per nagrinėjamą laikotarpį magistrantai ne tik aktyviai dirbo vadovų mokslinę tematiką atitinkančiose srityse, bet ir kartu su bendraautoriais publikavo keletą straipsnių.

Per 2008-2010 m. laikotarpį programoje dėstantys dėstytojai skaityti paskaitų į užsienio universitetus išvykę nebuvo.

2008 m. vienas Ekonometrijos magistrantūros studijų programos studentas pagal Erasmus programą buvo išvykęs studijoms į Kopenhagos universitetą, Danijoje. Programoje studijuojančių geriausių studentų judrumui yra sudarytos visos sąlygos dalinėms studijoms užsienio universitetuose. Tačiau paklausa tokioms studijoms iš studentų pusės yra menka. Iš dalies tą lemia dalies studijuojančių darbas. Atvykstančiųjų studentų nebuvo. Studentų atvykimui yra pasiruošta, nes dėstytojai yra pasiruošę skaityti paskaitas anglų kalba.

2.5.3. Parama studentams

Pagrindinė informacijos apie Ekonometrijos magistrantūros studijų programą ir jos pokyčius pateikiama internetiniuose puslapiuose. Detalus programos ir kursų aprašas su vertinimo sistema, informacija apie dėstytojus, konspektais, įsidarbinimo galimybių aptarimu ir pan. pateikiami specializuotuose internetiniuose puslapiuose.

Atlikta dėstytojų apklausa parodė, kad studentams pageidaujant visi dėstytojai prieš egzaminus ir 44% prieš tarpinius atsiskaitymus organizuoja konsultacijas. Taip pat 67% dėstytojų

pažymėjo, jog teikia ir individualias konsultacijas. Studentai patvirtino, kad dėstytojai mielai konsultuoja ir paaiškina jiems neaiškius klausimus.

Programos apraše bei minėtuose internetiniuose puslapiuose yra pateiktas detalus praktinės ir mokslinės karjeros galimybių apibūdinimas. Iki šiol su papildomais klausimais ar konsultacijų poreikiu apie įsidarbinimo galimybes baigus studijų programą studentai nesikreipė. Dauguma studentų gerai žino, pavyzdžiui, apie glaudžius EAK ir Euromonitor International Eastern Europe ryšius, taip pat apie tai, kad geriausiems yra siūlomas įdomus analitinis darbas šioje įmonėje.

EAK vedėjo siūlymu išskirtiniams studentams gali būti suteiktos galimybės studijuoti pagal individualią programą. Tuo tikslu yra sudaromas individualus studijų planas, kurio turinį, atitinkamą studijų programai bei atsiskaitymo terminus svarsto ir tvirtina studijų komitetas. Studentai studijuoja ir atsiskaito už pasiekimus laikydami atitinkamus egzaminus pagal plane numatytą tvarkaraštį. Dviem magistrantams iš įstojusių 2008 m. ir 2009 m. buvo sudarytas individualus studijų planas.

Pagal 2003 m. birželio 12 d. VU studijų nuostatuose nustatytą tvarką, per egzaminų sesiją arba pratęstą sesiją neišlaikyti egzaminai yra studento akademinės skolos. Akademinių skolų turintis studentas neišlaikytus egzaminus (įskaitas) gali vieną kartą perlaikyti ne vėliau kaip per pirmas dvi naujo semestro savaites, o studentas, kuriam sesija buvo pratęsta, – per dvi savaites po pratęsimo termino pabaigos. Pasibaigus egzaminų perlaikymo terminui vieną arba dvi akademines skolas turinčiam studentui fakulteto dekanas gali leisti pakartoti atitinkamų dalykų studijas ir tęsti studijų programos vykdymą. Perlaikymo terminui pasibaigus studentai, turintys daugiau kaip dvi akademines skolas arba tie, kuriems nebuvo leista pakartoti su ne daugiau nei dviem skolomis susijusių dalykų studijų, šalinami iš VU.

VU MIF studentams galioja bendra VU taikoma studentų paramos sistema. 2 iš 13 pirmakursių gauna stipendijas.

Fakultetas suteikia galimybes studijuoti ir neįgaliesiems studentams. Jie gali gauti atitinkamą socialinę paramą, mokytis pagal individualius planus, ir pan.

Ekonometrijos magistrantūros studijų programos studentams atskirai nėra numatyta ir neteikiama jokia kita papildoma psichologinė, sporto, sveikatos ir kultūros parama nei yra teikiama bendrai VU nustatyta bendra tvarka.

Visi studentai gali gauti bendrabučius, kurių dauguma įsikūrę Saulėtekio gatvėje. Kalbant su studentais, jie patvirtino, kad norintieji gali gauti bendrabutį.

2.5.4. Pasiekimų vertinimas

Vadovaujantis VU Senato komisijos 2004 gruodžio 12 d. patvirtintos VU studijų rezultatų vertinimo tvarkos aktualia redakcija, kiekvieno programos dalyko aprašuose nustatyti numatomi studijų rezultatai bei nustatyta pasiekimų vertinimo sistema.

94% dėstomų dalykų galutinį įvertinimą sudaro sudėtinis (svertinis) kaupiamasis balas už įvairias studentų veiklas.

Paskaitose nagrinėto tipo uždavinių sprendimo įgūdžiams ugdyti skirtų pratybų dalis yra nedidelė (pratybos vyksta dėstant mažiau nei ketvirtadalį dalykų), o ir iš tų atvejų, vos pusėje jų studentų pasiekimai per pratybas turi įtakos galutiniam vertinimui. Didžiausias dėmesys skiriamas teorinių žinių (daugiau vertinamų per tarpinį ir galutinį egzaminavimą), naujausių specializuotų žinių, kritinio mąstymo ir mokslinio darbo gebėjimų (vertinamų per seminarus) bei praktinių taikymų gebėjimams vertinti (vertinama per laboratorinius). Todėl galima teigti, kad vertinimo balo sandara iš esmės yra tinkama programos siekiniams pasiekti, t.y. suteikti aukštesnio specializuoto teorinio lygio žinias, ugdyti mokslinio ir empirinio darbo įgūdžius ir pan.

62% studentų atsakydami į klausimą, kurios formos užsiėmimų labiausiai trūko, nurodė, jog

pageidautų daugiau pratybų. Studentai tvirtina, kad darbas su realiais duomenimis jiems žymiai labiau padėtų suvokti teorines paskaitas. Dabar trūksta realių uždavinių sprendimo patirties, nevyksta realūs laboratoriniai darbai. Sprendžiami nudailinti uždaviniai, nepadaeda patiems susigaudyti teorinių žinių gausume ir naudingume. Šias problemas žino EAK ir yra nurodę dėstytojams pateikti pasiūlymus/įvertinimą, kiek galima ir tikslinga padidinti pratybų, skirtų ugdyti gebėjimus kūrybingai spręsti nestandartinius uždavinius, apimtį.

Pažymėtina ir tai, kad apie 70% studentų pritartų, kad studentui iš anksto pasirinkus teorinį arba taikomąjį studijų pobūdį, dalykų vertinimas būtų labiau specializuotas ir atsižvelgtų arba labiau į teorinius, arba labiau į taikomuosius gebėjimus.

Vertinimo sistemos viešumas yra pakankamas. Savianalizei atlikta dėstytojų apklausa rodo, kad nei vienam iš dėstytojų problemų dėl vertinimo sistemos ar kriterijų nebuvo kilę.

Visi dėstytojai ne tik skelbia įvertinimus, bet ir sudaro galimybę studentams susipažinti su detaliu jų pasiekimų vertinimu. 89% dėstytojų taip pat organizuoja rezultatų aptarimus žodžiu.

Tačiau tik apie ketvirtadalis dėstytojų mano, jog dabartinis grįžtamasis ryšys yra tiek pakankamas, kad paskatintų studentus siekti geresnių rezultatų.

Išsamios rekomendacijos bei reikalavimai baigiamiesiems magistriniams darbams yra pateiktos EAK patvirtintuose metodiniuose nurodymuose, kurie atitinka VU Senato komisijos 2005 birželio mėn. 2 d. patvirtintą Baigiamųjų darbų rengimo, gynimo ir saugojimo tvarką ir yra skelbiami viešai. Esant poreikiui, metų pradžioje reikalavimai peržiūrimi. Magistrinių darbų metodiniai nurodymai yra išsamūs.

Magistrinio darbų temas pirmoje antrojo semestro pusėje siūlo katedros dėstytojai. Visos siūlomos darbų temos turi atitikti ekonometrijos tematiką ir programos tikslus. Iš pasiūlytų temų studentai renkasi temą bei vadovą. Studentui sutarus su vadovu, yra leidžiama rašyti ir studento pasiūlytą temą, atitinkančią studijų kryptį bei programos tikslus. Vadovaujant vadovui, magistrinius darbus studentai rašo individualiai.

Magistro darbo gynimas susideda iš dviejų etapų: gynimo katedroje bei gynimo rektoriaus įsakymu patvirtintoje komisijoje. Katedroje gynimas vyksta likus savaitei arba dviem iki galutinio darbo atidavimo į katedrą. Po šio gynimo katedra pateikia rekomendacijas studentams dėl darbų pataisymo arba nerekomenduoja gintis.

Atidavus magistrinius darbus į katedrą, EAK vedėjas jiems priskiria anoniminius recenzentus, kurių mokslinės veiklos tematika yra artimiausia magistrinio darbo tematikai. Paskirtą dieną vyksta gynimas rektoriaus įsakymu patvirtintoje komisijoje, kurią sudaro ne mažiau nei penki nariai. Vertindama darbus komisija vadovaujasi tokiais kriterijais kaip darbo aktualumas ir sudėtingumo lygis, tyrimo struktūros logiškumas, taikomų metodų, dėstymo ir rezultatų pagrįstumas, aiškumas ir pan. Vertinimo objektyvumo siekiama fiksuojant kiekvieno komisijos nario pateiktus vertinimus už kiekvieną vertinamą kriterijų atskirai. Suskaičiavus už kiekvieną vertinamą kriterijų skirtų komisijos narių balų aritmetinį vidurkį, galutinis pažymys nustatomas kaip kriterijams skirtų balų (aritmetinių vidurkių) svertinis vidurkis. Darbo sudėtingumui yra skiriamas 30%, o likusiems kriterijams – vienodas (mažesnis) svoris.

2009 m. išleistos pirmosios laidos magistrinių darbų rezultatai: 3 studentų darbai įvertinti 10, vieno – 8, trijų – 7, vieno – 6, ir trijų – 5 balais. Pastebėtina, kad 7 iš 18 magistrantų nutarė 2009 metais nesiginti darbo. Neformalioju būdu ir savišvieta įgyti pasiekimai programoje nėra vertinami.

2.5.5. Absolventų įsidarbinimas

Remiantis studentų apklausos rezultatais, visi magistrai 2010 m. sausio mėnesį baigę Ekonometrijos magistrantūros studijų programą jau yra įsidarbinę. Pažymėtina, kad didžioji dalis pirmosios laidos magistrantų, t.y. įstojusių 2008 m., jau dirbo ir prieš įstodami į magistrantūrą. Todėl programos poveikis absolventų įsidarbinimui negali būti akivaizdžiai išskirtas. Galima tik konstatuoti, kad iš keturių studijų metu tikslingai nedirbusių ir studijas jau baigusių magistrų du atsakė į jiems išsiųstą klausimyną ir abu pažymėjo, jog jau dabar (praėjus vos vienam mėnesiui po magistrinio darbo gynimo) yra įsidarbinę. Taip pat pozityviai nuteikia

ir tai, kad daugiau nei 90% apklaustų studentų mano, jog programoje įgytos žinios pravers ateityje.

Savianalizei atlikta studentų apklausa taip pat rodo, kad daugiau nei 60% atvejų dabartinis darbas yra tiesiogiai susijęs su studijuotais dalykais, tačiau nebūtinai yra norimas darbas. 100% studijavusių analizuojamoje programoje patvirtino, kad norimas darbas yra/bus susijęs su studijuotais dalykais ir visi tikisi, kad Ekonometrijos magistrantūros studijos padės išlaikyti ar įsigyti norimą darbą. 38% teigia, kad magistrantūra jau šiuo metu padėjo gauti norimą darbą.

2.6. Programos vadyba

2.61. Programos administravimas

Ekonometrijos magistrinių studijų programos komitetą sudaro 3 EAK mokslininkai ir socialinis partneris. Komiteto narių kvalifikacija tenkina VU Senato komisijos 2006 m. birželio 22 d. patvirtintame VU studijų programų reglamente nustatytus reikalavimus ir visų jų kvalifikacija ir patirtis yra pakankama priskirtoms pareigoms atlikti. Studijų programos komiteto veikloje stebėtojo teisėmis dalyvauja ir studentų atstovė. Programos komiteto primininko kvalifikacija, pedagoginė, mokslinė ir vadybinė patirtis yra pakankami.

Ekonometrijos magistrinių studijų programos komitetas vykdo periodinį studijų programos kokybės vertinimą. Kiekvieno semestro pabaigoje komitetas svarsto atskirų narių iškeltus klausimus ir teikia katedrai bei fakulteto dekanui informaciją apie semestro metu išaiškėjusius studijų programos trūkumus, rekomenduoja priemones, kaip juos pašalinti. Kiekvienų studijų metų pabaigoje studijų programos komitetas ir EAK atsiskaito fakulteto tarybai už savo veiklą. Fakulteto taryba pagal savo kompetenciją priima sprendimus dėl programos vykdymo trūkumų šalinimo ir numato priemones studijų programai gerinti.

VU studijų programų kokybė tikrinama ir vertinama remiantis VU Senato komisijos 2006 m. birželio 22 d. patvirtintu VU studijų programų reglamentu. Pagal iš anksto sudertą grafiką studijų programas vertina VU studijų komitetas. Vertinant studijų programą dalyvauja studijų programos komitetas, katedros, įgyvendinančios studijų programą, fakulteto dekanas, fakulteto taryba bei VU studijų komitetas. Už vidinį vertinimą atsako MIF taryba.

Studentų pasitenkinimas studijomis yra svarbus studijų kokybės rodiklis. Todėl VU Kokybės vadybos centras kiekvienos sesijos metu organizuoja studentų apklausas apie praėjusiame semestre studijuotus dalykus ir bendrą pasitenkinimą studijomis. Studentų išreikšta nuomonė apie programos dėstytojus ir dėstomus dalykus grįžta į studijų programos komitetą per programos studijų koordinatorių. Mokslo metų pabaigoje studijų programos komiteto posėdyje yra aptariamos iš Kokybės vadybos centro gauta informacija bei Ekonometrijos studijų programos savarankiškai organizuotos studentų apklausose susisteminti rezultatai. Blogai tai, kad studentai neturi informacijos apie atliktos apklausos rezultatus. Todėl jie nėra suinteresuoti dalyvauti apklausose.

Kaip matyti iš pateiktos medžiagos, ekonometrijos magistrinių studijų programos komitetas turi visą informaciją, susijusią su programos vykdymu, programos kokybės vertinimu bei gerinimu.

2.6.2. Vidinis studijų kokybės užtikrinimas

Kiekvienų studijų metų pabaigoje studijų programos komiteto pirmininkas EAK posėdyje teikia ir pagrindžia komiteto siūlymus dėl per metus išryškėjusio poreikio keisti programos turinį, formą ar spręsti kitus su dėstymu ir studijų organizavimu susijusius klausimus.

Siekiant kokybiškai atlikti Ekonometrijos studijų programos vertinimą, nėra pasitenkinama vien VU Kokybės vadybos centro pateikiama informacija. Papildomai yra numatytos periodinės specializuotos ir studijų programai pritaikytos dėstytojų, darbdavių bei studentų apklausos, kartu atsižvelgiančios ir į Studijų kokybės vertinimo centro metodiniuose

nurodymuose pateiktus vertinimo kriterijus.

Vertinimo rezultatų viešinti nenumatyta. Formaliai dėstytojai, nedėstantys analizuojamoje programoje, Ekonometrijos studijų programos kokybės vertinimo procese nedalyvauja. Eilinius vidinius vertinimus atlieka programos studijų komitetas, o pateikiamą savianalizę - atskiri Ekonometrijos magistrantūros studijų programos komiteto nariai, EAK vedėjas, papildomai pritrauktas ir studijų programą išklauseš studentas. Fakulteto siūlomų studijų programų klausimai yra neformaliai aptariami katedrų vedėjų pasitarimuose.

Į šią magistrinių studijų programą ši rudenį vyko priėmimas tik trečią kartą. Todėl sunku daryti kažkokius apibendrinimus apie programos gerinimo veiksmingumą. Aiškiai matoma, kad ekonometrijos magistrinių studijų programos komitetas deda pastangas šią programą tobulinti. Bendradarbiavimas su išoriniais socialiniais dalininkais paskatino įvesti naujus kursus į dėstomą programą.

III. Rekomendacijos

Susipažinusi ir įvertinusi VU Ekonometrijos studijų programą, ekspertų grupė laiko tikslingu pateikti šiuos patarimus dėl studijų programos tobulinimo.

Siūlomi patarimai (*patarimai, kurie, ekspertų grupės nuomone, pagerintų studijų kokybę*):

1. Sanduose geriau atskleisti dalyko lygmens siekinius ir juos susieti su programos siekiniais, geriau pateikti informaciją apie laboratorinių ir praktinių darbų turinį, pagrįsti savarankiško darbo apimtį, papildyti rekomenduojamos literatūros sąrašus.
2. Aptarti ir esant galimybėms, suaktyvinti studentų mainų programą.
3. Patikslinti ir sukonkretinti studijų kokybės gerinimo ir kontrolės sistemą fakultete.
4. Studentų pageidavimu duoti jiems daugiau individualių užduočių, ypač susijusių su mokslo tiriamojo darbo pradmenimis ir praktinių uždavinių sprendimu.
5. Nesudaryti tvarkaraščių taip, kad visi studijų dalyko auditoriniai užsiėmimai būtų vedami tą pačią savaitės dieną.
6. Tikslinga būtų bent šiek tiek padidinti magistrantų skaičių, atsižvelgiant į tai, kad poreikis gerai paruoštų magistrų yra didelis.
7. Apsvarstyti ir pastoviai papildyti pasirenkamų studijų dalykų, susijusių su matematiniais ekonometrijos pagrindais, sąrašą.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Vilniaus universiteto studijų programa *Ekonometrija* (valstybinis kodas - 62401P204) vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	4
2	Programos sandara	4
3	Personalas	4
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas (studentų atranka, pasiekimų vertinimas, parama studentams)	3
6	Programos vadyba (programos administravimas, vidinis studijų kokybės užtikrinimas)	3
	Iš viso:	21

- 1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas:
Team leader:

prof. Mifodijus Sapagovas

Grupės nariai:
Team members:

prof. Kęstutis Kubilius

doc. Vytautas Janilionis

dokt. Vilma Nekrašaitė- Liegė